

Kooskõlastatud
 (H. Kabur) *A. Punner*
 TRÜ a/u. komitee
 esimeses "28" jaan. 1978.
 (A. Punner)
 TRÜ töökaitse
 van.-insener
 "23" jaan. 1978.

Kinnitan
 (A. Koop) *40*
 TRÜ rektor
 "23" jaan. 1978.

TRÜ JUHTIVATE TÖÖTAJATE JA PRAKTIKAJUHENDAJATE
 TÖÖKAITSEALASE VÄLJAÕPPE PROGRAMM

Sissejuhatus

Töökaitse sisu, põhimõisted, põhisuunad.

Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei programm ja Nõuko-
 gude Sotsialistlike Vabariikide Liidu konstitutsioon (põhi-
 seadus) töökaitsest.

I. Töökaitse seadusandlus

1.1. Üldküsimused.

- 1.1.1. Administratsiooni, töötajate ja ametiühingu osa töö-
 kaitsest.
- 1.1.2. Tervisekahjustuste mõisted ja õiguslik iseloomustus:
 töö-, tootmis- ja olmeõnnetused; kutsehaigused.
- 1.1.3. Töökaitseõigusaktide allikad ja liigid: Ülemnõukogu
 seadused, Ülemnõukogu Presiidiumi seadlused, Minist-
 rite Nõukogu määrused, ÜAÜKN-i ja AÜN-i määrused, põ-
 himäärused, Riikliku Ehituskomitee СНИП-id, Riikliku
 Standardite Komitee ГОСТ-id, ministeeriumide ja AÜKK-de
 töökaitse-eeskirjad ja -juhendid.
- 1.1.4. Töökaitsealane väljaõpe ja instrueerimine.

1.2. Töökaitseseadusandluse sätted.

- 1.2.1. Administratsioonile kohustuslikud töökaitseseeskirjad (töösisekorraeeskirjad, instrueerimiseeskirjad, eeskirjad laadimistöde kohta, eeskirjad survemahutite kohta jt.). Töötajatele kohustuslikud töökaitsesuhted.
- 1.2.2. Valmis- või ümberehitatud hoonete, töökodade, laboratooriumide, seadmete, aparaatide jt. ning väljatöötatud tehnoloogiate eksploatatsiooniks vastuvõtmine.
- 1.2.3. Töökaitseseabinõude realiseerimine plaanilises korras (kollektiivleping ja töökaitses kokkulepe).
- 1.2.4. Õnnetusjuhtumite juurdlemine ja põhjuste kõrvaldamine.
- 1.2.5. Tasuta individuaalkaitsevarustuse ja piima andmine.
- 1.2.6. Arstlikud läbivaatused.
- 1.2.7. Nais- ja alaealiste töötajate töökaitsese.
- 1.2.8. Töö- ja puhkeaja režiim: tööpäeva ja nädala kohta; korralised puhkused ja lisapuhkused.

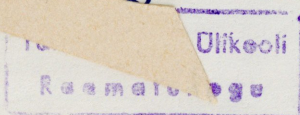
1.3. Töökaitsesejärelevalve.

- 1.3.1. Ametiühinguline järelevalve: töötehnikainspeksioonid; ühiskondlikud järelevalveüksused.
- 1.3.2. Riiklik järelevalve: tehniline ja mäejärelevalve, sanitaarjärelevalve, energeetikajärelevalve, tuletõrjajärelevalve jt.
- 1.3.3. Ametkonnasisene järelevalve.
- 1.3.4. Töökaitsese ülevaatused.

- 1.4. Vastutus töökaitseseaduse rikkumise eest: ühiskondlik mõjutus, distsiplinaarvastutus, administratiivvastutus, kriminaalvastutus.

2.

- 2 -

93488

ARHIIVKOGU

II. Tööstervishoid

- 2.1. Töövõime: füsioloogilised kaitsevahendid; ratsionaalne toitlustamine ning ravi- ja profülaktiline toit; väsimus ja selle pidurdamine.
- 2.2. Tervist kahjustavad tegurid (allikad ja toime) ja profülaktika (pidurdamine ja kaitse).
  - 2.2.1. Müra ja vibratsioon.
  - 2.2.2. Ohtlikumad kõrgsageduslikud elektromagnetilised võnkumised ja ioniseerivad kiirgused: ultraviolett-, röntgeni- ja gamma- ning alfa- ja beetakiirgus.
  - 2.2.3. Tolm ja mürkained (elavhõbe, plii, vingugaas, mineraalhapped ning leelised jt.).
- 2.3. Tööruumi ratsionaalne mikrokliima ja selle tagamine: temperatuur, relatiivne niiskus, õhu liikumise kiirus; ventilatsioon ja õhu konditsioneerimine.
- 2.4. Tööruumi loomulik ja kunstlik valgustus: süsteemid, vahendid, normid; avariivalgustus.
- 2.5. Sanitaar-olmeruumid ja -seadised: riietehoidla, pesemisruum, käimlad, isikliku hügieeni ruumid, käte- ja jalavannid, joogiveeseadised jt.
- 2.6. Tootmiskultuur: organisatsiooni ja juhtimiskultuur, tehnikakultuur, töökultuur.

III. Ohutustehnika

- 3.1. Üldkaitsetehnika: seadmete, seadiste, aparaatide ohutu konstruktsioon, kaitseseadmed, kaitseblokeeringud, ohutusmärgid jt.
- 3.2. Individuaalkaitsevahendid: kaitseprillid, -kilbid, -torbikud, kõrvaklapid ja -topid, kaitseosalvid.

- 3.3. Surve- ja vaakuumseadmed: kompressorid, vaakuumüsteemid, balloonid, autoklaavid.
- 3.4. Elektriõhutustehnika.
  - 3.4.1. Elektri tervistkahjustavad parameetrid ja -kahjustuste liigid.
  - 3.4.2. Elektrikahjustuste vältimine: ohutu pinge, isolatsioon, kaitseandused, dielektrilised kaitsevahendid, töötajate elektriõhutustehnikaalane kvalifikatsioon.

IV. Tuletõrje alused

- 4.1. Tuletõrje üldküsimumused: tulekahjude liigid ja põhjused; põlemine; tuletõrje organisatsioon.
- 4.2. Tuleohutuseeskirjad.
  - 4.2.1. Ehituslikud normatiivid: hoonete tulepüsivus, tööde tuleohtlikkuse tegurid.
  - 4.2.2. Konkreetse üksuse (õppehoone, raamatukogu, tööstushoone, garaaž, laboratoorium, kauplus, eluhoone, ühiselamu jt.) ekspluateerimise tuleohutusnõuded.
- 4.3. Tuletõrjevahendid.
  - 4.3.1. Tulekustutusained: kustutuspulbrid, -vedelikud, -vahud ja -gaasid.
  - 4.3.2. Tuletõrjevesivarustus hoones: veeõtukohad, voolikud, joatorud; automaatsed vesikustutussüsteemid (sprinkler- ja drenstersüsteem).
  - 4.3.3. Esmased kustutusvahendid: kast liivaga, hüdropult, kustutusvaibad, vaht-, gaas-, aerosool- ja pulberkäsikustutid.
  - 4.3.4. Tuletõrjesignalisatsioon: üldine ja kohalik.

- 4.4. Esmased ülesanded tulekahju korral.
- 4.4.1. Tuletõrje väljakutsumine ja vastuvõtmine.
- 4.4.2. Tulekahju likvideerimine kohalike jõudude abil.
- 4.4.3. Inimeste ja vara evakueerimine.

V. Töökaitse üldharidussüsteemis

- 5.1. Töökaitse organiseerimine.
- 5.2. Töökaitsenõuded õpperuumides ja -hoonetes.
- 5.3. Normatiivaktid õppetöö, praktika ja ühiskondlikult kasuliku töö ohutuse ja tervislikkuse tagamiseks.
  - 5.3.1. Keemiaõppetöö ohutuseeskirjad.
  - 5.3.2. Füüsikaõppetöö ohutuseeskirjad.
  - 5.3.3. Kehalise kasvatuse õppetöö ohutuseeskirjad.
  - 5.3.4. Koolide õppetöökodade ja ettevõtete õppetsehhide ohutuseeskirjad.
  - 5.3.5. IX - XI kl. õpilaste põllumajandusliku õppepraktika ohutuseeskirjad.
  - 5.3.6. Õpilaste suviste praktiliste tööde ohutuseeskirjad.
  - 5.3.7. Sekundaarse tooraine kogumisel õpilaste rakendamise sanitaareeskirjad.
  - 5.3.8. Õpilaste ühiskondlikult kasuliku töö organiseerimise kontrolli juhend.

- Märkus. 1. Teadmised selle programmi ulatuses on kohustuslikud kõigile dekaanidele, osakondade, kateedrite, laboratooriumide ja teiste TRÜ struktuuriüksuste juhatajatele, menetlus- ja õppepraktikajuhendajatele ning hoonete komandantidele.
2. Humanitaarerialal töötajatele ei ole jaotused 2.2.2. ja 3.3. oblikatoorsed.
  3. Pedagoogidena mittetöötajatele ei ole oblikatoorne jaotus V.

KIRJANDUS¹

1. V. Ritslaid. Töökaitse, I, II, III, IV kd. Tartu, TRÜ, 1971, 1972 ja 1975.
2. Töökaitse juhendamaterjalide nimestik. Koost. V. Ritslaid. Tln., "Valgus", 1974.
3. В. Ритслайд. Охрана труда. Тарту, ТТУ, 1973.
4. V. Ritslaid. Töökaitse õppetöö. Tln., 1975. (ENSV Haridusministeerium.)

JUHENDMATERJALID

1. Ohutuseeskirjad NSV Liidu Haridusministeeriumi süsteemi üldhariduslike koolide keemiakabinettides töötamiseks. Kinnit. NSVL haridusministri aset. 1. nov. 1972. Tln., 1974. (ENSV Haridusministeerium.)
2. Tarbijate elektriseadeldiste eksploatatsiooni eeskirjad. Tarbijate elektriseadeldiste eksploatatsiooni ohutuseeskirjad. Утв. Начальником Госэнергонадзора 12 апреля 1969 г. Tln., "Valgus", 1972.
3. Tartu Riikliku Ülikooli sisekorra eeskirjad. Kinnit. TRÜ rektori poolt 11. jaan. 1974. a. Tartu, TRÜ rotaprint, 1974.
4. Tootmises toimunud õnnetusjuhtumite juurdlemise ja arvelevõtmise põhimäärus. Kinnit. ÜAÜKN Presiidiumi otsusega 20. mail 1966. a. Tln., ENSV AÜN, 1966.
5. Vibratsiooniohtlike kutsealade töötajate töörežiimi määrustik. Kinnit. ENSV MN 22. jaan. 1973. a. määrusega 34. - ENSV ÜVT, 1973, nr. 7, art. 53 lisa.

---

¹ Enamik kirjandusest leidub Toomel TRÜ teadusliku raamatukogu lugemissaali kapis nr. 3.

6. Statsionaarsete kompressoragregaatide, õhu- ja gaasitorustike ehituse ning ohutu ekspluatatsiooni eeskirjad. Kinnit. NSVL Riikliku Mäe- ja Tenikajärelevalve Komitee poolt 7. detš. 1971. a. Tln., "Valgus", 1975.
7. Survemahutite ehituse ja ohutu ekspluatatsiooni eeskirjad. Kinnit. NSVL Riikliku Mäe- ja Tehnikajärelevalve Komitee poolt 19. mail 1970.a. Tln., "Valgus", 1972.
8. Основные санитарные правила работы с радиоактивными веществами и другими источниками ионизирующих излучений (ОСП-72). М., 1972.
9. Положение об организации работы по охране труда в высших и средних учебных заведениях, предприятиях, учреждениях и организациях министерств (комитетов) высшего и среднего специального (народного) образования (с приложениями № I-13).^I Утверждено приказом Министра высшего и среднего специального образования СССР 31 июля 1963 г. за № 246. Размножено на ротапринте ТТУ в окт. 1963 г. и выслано ректором ТТУ отделениям, кафедрам, лабораториям и т.д. 9 октября 1963 г.
10. Правила по технике безопасности для кабинетов (лабораторий) физики общеобразовательных школ системы Министерства просвещения СССР. Утв. зам. Мин. просвещения СССР 22 июля 1976. М., 1976 (Мин. просв. СССР).
11. Правила по технике безопасности и производственной санитарии при работе в химических лабораториях высших и средних специальных учебных заведений. Утв. зам. Министра высшего и среднего специального образования СССР 11 июня

---

^I Приложение № 2 - Положение о службе радиационной безопасности высших учебных заведений.

Приложение № 6 - Указания о проведении инструктажа и обучения по технике безопасности и производственной санитарии в высших и средних специальных учебных заведениях, предприятиях, учреждениях и организациях министерств (комитетов) высшего и среднего специального (народного) образования.

Приложение № 7а - Контрольный лист № инструктажа студентов по технике безопасности.

1965 г. (Paljundatud TRÜ retapriindil 1966 ja asjaosalistele üksustele välja saadetud.)

- I2. Санитарные нормы и правила при работе с источниками электромагнитных полей высоких, ультравысоких и сверхвысоких частот. Утверждено зам. главного санитарного врача СССР 30 марта 1970 г. № 848-70. В кн.: Охрана труда в научных учреждениях Академии наук СССР. М., "Наука", 1972, стр. 203-236.
- I3. Санитарные нормы проектирования промышленных предприятий СН 245-71. Утверждены Госкомитетом Совета Министров СССР по делам строительства 1971 г. Стройиздат, 1972.
- I4. Список производств, цехов, профессий и должностей с вредными условиями труда, работа в которых дает право на дополнительный отпуск и сокращенный рабочий день. Утв. постановлением Госкомитета СМ СССР по вопросам труда и заработной платы и Президиумом ВЦСПС от 25 окт. 1974 г. М., Экономиздат, 1976. (On olemas TRÜ juriskonsuldi juures.)
- I5. Строительные нормы и правила (СНИП). М., Стройиздат.
  1. СНИП II-A.5-70. Противопожарные нормы проектирования зданий и сооружений. 1971, 16 с.
  2. СНИП II-A.8-72. Естественное освещение. 1973, 23 с.
  3. СНИП II-A.9-71. Искусственное освещение. 1972, 25 с.
  4. СНИП II-L.2.72. Общественные здания и сооружения. 1973, 17 с.
  5. СНИП II-L.6-67. Высшие учебные заведения. 1967, 20 с.
  6. СНИП II-L.7-70. Магазины. 1970, 20 с.
  7. СНИП II-L.II-70. Спортивные сооружения. 1970, 53 с.
  8. СНИП II-M.2.72. Производственные здания промышленных предприятий. 1972, 20 с.
  9. СНИП II-65-73. Общеобразовательные школы и школы-интернаты. 1974, 36 с.
- Ю. СНИП II-92-76. Вспомогательные здания и помещения промышленных предприятий. 1977, 32 с.
- II. СНИП III-L.II-70. Ehitustööde ohutustehnika. Tln., 1973 184 lk.

12. СНиП III-3-76. Прием в эксплуатацию законченных строительством предприятий, зданий и сооружений. 1976, 33с.

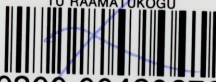
16. Типовые отраслевые нормы выдачи спецодежды, спецобуви и предохранительных приспособлений рабочим и служащим, занятым на работах с радиоактивными веществами и источниками ионизирующих излучений. Утв. Госкомитетом СМ СССР по вопросам труда и заработной платы и президиумом ВЦСПС 30 декабря 1959 г. В кн.: Типовые отраслевые нормы бесплатной выдачи спецодежды, спецобуви и предохранительных приспособлений. Вып. I, 1968, с. 504-508.
17. Типовые нормы бесплатной выдачи спецодежды, спецобуви и предохранительных приспособлений рабочим и служащим высших учебных заведений. Утв. Госкомитетом СМ СССР по вопросам труда и заработной платы и президиумом ВЦСПС 26 февраля 1960 г. СМ СССР по вопросам труда и заработной платы. Издано Госкомитетом и ВЦСПС. М., 1960 и в кн.: Типовые отраслевые (вт. кирж. 16.). Вып. I, 1968, 517-531.
18. Типовая сводная номенклатура мероприятий по охране труда. Утв. ВЦСПС от 30 мая 1969 г. В кн.: Справочник по технике безопасности, противопожарной технике и производственной санитарии, ч. I. Л., 1970, стр. 75-79.

ПРОГРАММА ОБУЧЕНИЯ ОХРАНЕ ТРУДА РУКОВОДЯЩИХ РАБОТНИКОВ
И РУКОВОДИТЕЛЕЙ ПРАКТИКИ ТТУ. На эстонском языке. Тарту-
ский государственный университет. ЭССР, г. Тарту, ул.
Юликооли, 18. TRU trükikoda 1978. 150.0,75 trpg. Tell.
nr. 153. Tasuta.

Tasuta

~~A-~~ 38 363
93 488

TÜ RAAMATUKOGU L

1 0300 00480679 2